

## Скъса ли се връзката на властта с бандитите ДАНС работи

Сряда, 5-и Август 2009

Със Стефан Попов разговаря Генка Маркова:

**- Сменя се върхът в ДАНС. Това събитие получи публична окраска с екшъна около заплахата от бомба - всички служители излязоха на улицата, а старият шеф остана в последните си часове сам в службата. Тръгнаха слухове дори, че заплахата не била автентична. Вие как го възприехте?**

- Епизодът с бомбата е индикация за смешната ситуация, в която ДАНС се е поставила. Не е възможно най-мощната разузнавателна позиция в системата на институциите на държавата да се окаже жертва на тайно поставяне на бомба. Това не е провинциална гара, метро, магазин. Все едно утре Министерството на отбраната да докладва, че е завзето от вражеска армия - абсурд.

**- Как го тълкувате? Има спекулации, че това било "легален" начин МВР да влезе вътре, преди старото ръководство да напусне?**

- Не мога да си въобразя точно какъв мотив ще нагласи такава акция. По-скоро ми изглежда смешна. Не може ДАНС да привиква други служби да ѝ помагат, след като има полицейски и разузнавателен ресурс.

**- Защо според вас САЩ са отказали визита на г-н Сертов? Или както твърди неговият говорител, визитата не била отказана, а отложена.**

- Ако е отказана, това е лош сигнал. Шефът на контраразузнаването в България и на този особен разузнавателен комплекс - ДАНС, трябва да бъде приет от всички западни разузнавателни служби. ДАНС внимателно се наблюдава от структури в ЕС и в САЩ.

На нея възлагаха големи надежди, раздухани силно от премиера Станишев и не много споделяни от западните аналогични служби, които са изразявали по дискретен начин съмнения относно тази конструкция ДАНС. И в един момент, когато властта се сменя, е нормално да се отложи визитата. Но ако ДАНС се закрепил, ако се рационализира и стабилизира, следващият председател ще бъде по-добре приет. Освен ако няма персонални трудности. Много е добре ДАНС да се оглави от човек, който няма връзки с бившата ДС. ДАНС трябва да бъде интегрирана вътрешно в останалите структури за сигурност на страната, а не да се възприема като някакво особено животно, така да бъде и международно интегрирана, тъй като и страната ни е интегрирана в международни системи за сигурност. Да не говорим, че България няма този гигантски разузнавателен ресурс, тя трябва да ползва чужди информационни масиви.

**- Оставката на г-н Сертов належаща ли беше?**

- След толкова много публични скандали и шум около бъдещето на тази институция и толкова много прекършени напompани публични очаквания за някакъв свръхрезултат не би било нормално въпреки 5-годишния мандат той да остане.

**- Между показните акции, които бяха пълно фиаско, и това, което публиката не вижда на повърхността, какво свърши ДАНС за година и половина, откакто е създадена?**

- За година и половина ДАНС не може да се покаже като рационална и ефективна институция по следните две основни причини: първо, замислена е по особен начин като хибрид на функции, които в нормалната демократична държава са разделени, и за да заработи такава институция, е необходимо внимателно да се премисли създаването ѝ. На второ място - ДАНС се замеси в множество публични скандали, които в крайна сметка разкриват връзките ѝ с различни политически лобита. При такава обвързаност от една страна, и много усложнен модел, от друга, в крайна сметка ДАНС падна жертва на политически интриги.

**- Имаше ли политически натиск върху агенцията?**

- Независимо дали е имало или не политически натиск, за година и половина публичната представа за ДАНС се утвърди като работеща под влияние на политически лобита от управляващата коалиция.

**- Достатъчен ли беше властовият й ресурс?**

- ДАНС има силен излишък на властови ресурс. ДАНС е построена като сглобка от три групи функции - едната е разузнавателна, другата е следствена и третата - полицейска. Събирането им е изключително властово предизвикателство. От една страна, трудно се овладяват вътрешните противоречия и противодействия между групите функции, от друга страна, те дублират съществуващи функции в държавата. Така че това е концентрация на изключителен властови ресурс.

**- И какви плодове даде?**

- Общо взето, не много сериозни. В никакъв случай - оправдаващи създаването на такава агенция. От друга страна, ДАНС се възприема като агенция, създадена за борба с корупцията и организираната престъпност, но всъщност това е една публична илюзия, раздухана много силно от предишната управляваща коалиция. ДАНС е интеграция на 3 разузнавания и едва на второ и трето място е служба за борба с корупцията и организираната престъпност.

**- Какво трябва да се промени в структурата, така че тя да е добре работеща?**

- На първо място - абсолютно безусловно ДАНС трябва да остане комплекс от три разузнавания - контраразузнаването, военното контраразузнаване и финансовото разузнаване. Това е първата задача на тази институция. На второ място въпросът е дали ДАНС може да бъде използвана в борбата с организираната престъпност. Това може да стане, но под условие, което няма как да бъде гарантирано предварително. Трябва автентична политическа воля за скъсване на връзките, които в момента все още съществуват между политика, бизнес и престъпен свят. Ако тези връзки се разкъсат, тогава ДАНС при една изчистена политическа воля, несвързана с престъпния свят, може да бъде използвана в борбата с организираната престъпност. Но докато тези връзки съществуват, ДАНС ще взема страната на престъпната сфера.

**- Като познавате амбициите на новото правителство, каква е вашата прогноза в това отношение?**

- Ако ДАНС се запази и проработи, това ще бъде най-сигурната гаранция за разпадане на тази злокачествена връзка между политика и организиран криминалитет. Тоест този, който иска да разбере дали правителството спазва обещанието си за редукция на престъпността, може да наблюдава за резултатите на ДАНС.

**- Трябва ли ДАНС да работи по ревизията на предишната власт?**

- Не е необходимо разузнавателният ресурс на държавата да бъде хвърлен в такава акция. Това ще бъде прегледано от следствените органи и прокуратурата.

**- Как може да се гарантира независимост на службата?**

- Това е политически въпрос и никаква гаранция не може да бъде дадена предварително. Парламентарният контрол може да гарантира частично почтеност, рационалност и ефективност на службата. Все пак един разузнавателен комплекс е подчинен директно на изпълнителната власт и премиера.

**- Какво бихте им препоръчали - да се въздържат ли от показни акции - хора с качулки в 4 сутринта обискват офиси, арестуват известен човек, става екшън?**

- Абсолютно. Изобщо не е работа на разузнаването, дори то да има временен полицейски или следователски мандат, да извършва някакви спектакуларни действия, които граничат с циркови. Тези спектакли, които се разиграваха по улиците на София, навредиха много на агенцията. Тя бе зачената с грешна представа, че е българско ФБР. ФБР е следствена служба - комплекс на следствие и полиция. Докато ДАНС е първично и изначално разузнавателна служба. Година и половина ДАНС се повлича по внушената от премиера Станишев публична илюзия и се опитва да действа наистина като ФБР. Но резултатите са смешни - прави спектакли по улиците, разработки на журналисти, подслушва депутати, изобщо несвойствени и нередни неща. Част от тях нямаше да ги има, ако имаше специализиран парламентарен орган за контрол.

**- Новият вътрешен министър има намерение да възстанови ГДБОП. Какви дублиращи функции между ДАНС и ГДБОП да се премахнат?**

- В нормално функционираща институционална среда, каквато не е българската, функцията борба с организираната престъпност трябва да се изпълнява от полицейска структура, каквато е ГДБОП. Ако държавата изпитва особени трудности в борбата с организирания криминалитет, може временно да се дава специален мандат на разузнавателните служби да участват в такива акции. В това отношение поддържам идеята ГДБОП да бъде възстановена и ДАНС да няма дублиращи функции спрямо този полицейски орган.